

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9783/2553

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ลำปางรุ่งเรืองทรานสปอร์ต กับพวก โจทก์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 55, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 3,
พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 48, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
พ.ศ. 2542 มาตรา 49, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 51,
พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 51/1, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
พ.ศ. 2542 มาตรา 57, พ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2552 มาตรา 57

ย่อ / หลักกฎหมาย

คำว่า "ถ้าความปรากฏในภายหลัง" ตามพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2552
มาตรา 57 วรรคสี่ เป็นกรณีที่ความปรากฏในภายหลังตามคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตาม
มาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง ที่ว่า ทรัพย์สินตามคำร้องนั้นไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด
ดังนั้น หากตราใบที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามมาตราดังกล่าวทรัพย์สิน
ตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดย่อมไม่เข้าองค์ประกอบมาตรา 57
วรรคสี่ ที่จะก่อให้เกิดหนี้แก่จำเลยที่จะต้องคืนหรือชดเชยค่าเสียหายให้แก่โจทก์ เมื่อขณะที่โจทก์
ฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ศาลยังมิได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดว่า ทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็น
ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง ย่อมถือไม่ได้ว่าจำเลยมีหนี้
ที่จะต้องคืนหรือชดเชยค่าเสียหายให้แก่โจทก์ จำเลยจึงยังมีได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ อันจะ
เป็นเหตุให้โจทก์มีอำนาจฟ้องจำเลย ในกรณีที่ทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้
ชั่วคราวไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการ
นำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนั้นพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542
มาตรา 57 วรรคสอง บัญญัติถึงวิธีการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้ การที่เลขาธิการของสำนักงาน
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำเลยนำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกของโจทก์ออก
ขายทอดตลาดในขณะที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดินยังอยู่ในระหว่าง
การพิจารณา เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการเกี่ยวกับการเก็บรักษาและจัดการ
ทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวตามกระบวนการและขั้นตอนของกฎหมาย
ที่มาตรา 48 และมาตรา 57 วรรคสอง บัญญัติให้มีอำนาจกระทำได้ อีกทั้งเป็นการจัดการเกี่ยวกับ
ทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งให้ยึดไว้ชั่วคราวในระหว่างที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินนั้น
ตกเป็นของแผ่นดินอยู่ในระหว่างการพิจารณา ดังนั้น การดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย
เช่นว่านี้ จึงมิใช่เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องว่า เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2546 ศาลอาญาได้ออกหมายจับโจทก์ที่ 2 ในความผิด
ต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และความผิดต่อ
ตำแหน่งหน้าที่ราชการ ต่อมาเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2546 พนักงานเจ้าหน้าที่โดยคำสั่ง
คณะกรรมการธุรกรรมและเลขาธิการซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่หรือตัวแทนของจำเลยได้ปฏิบัติหน้าที่

ร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจทำการยึดอายัดทรัพย์สินหลายรายการของโจทก์ทั้งสองรวมถึง รถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2546 พนักงานอัยการฟ้องโจทก์ทั้งสองในความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษต่อศาลอาญา แต่ศาลอาญาพิพากษายกฟ้อง ส่วนรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกทั้งหมดในทางพยานย์เก็บรักษาอยู่ที่ที่เก็บรถยนต์ของโจทก์ทั้งสอง หากให้โจทก์ทั้งสองดูแลก็จักเกิดผลดีกว่าการนำออกขายทอดตลาด รถบรรทุกและพ่วงบรรทุกไม่อยู่ในเงื่อนไขที่อาจขายทอดตลาดได้เพราะไม่ใช่ทรัพย์สินมีสภาพเป็นของเสียได้หรือเป็นทรัพย์สินที่ต้องเก็บรักษาไว้ในสถานที่โดยเฉพาะ หรือเป็นทรัพย์สินที่มีขั้นตอนหรือวิธีเก็บรักษาเป็นพิเศษ และมีทรัพย์สินที่มีน้ำหนักมากหรือไม่สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย หรือมีขนาดใหญ่หรือสิ้นเปลืองเนื้อที่ในการเก็บรักษา เมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2546 โจทก์ทั้งสองได้ยื่นหนังสือถึงจำเลยเพื่อขอรับรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกดังกล่าวไปดูแลและใช้ประโยชน์ระหว่างการดำเนินคดีโดยมีประกันหรือหลักประกัน และโจทก์ทั้งสองเคยร้องขอความเป็นธรรมเพื่อให้จำเลยยกเลิกการขายทอดตลาดทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสอง แต่ในเดือนตุลาคม 2546 จำเลยนำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกที่ยึดทั้งหมดออกขายทอดตลาดทำให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย ทั้งที่ศาลอาญาพิพากษายกฟ้องและศาลแพ่งยังไม่มีความสั่งให้ทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสองตกเป็นของแผ่นดิน และทำให้โจทก์ทั้งสองขาดประโยชน์อันเป็นรายได้ในทางการค้าปกติของโจทก์ทั้งสองเดือนละไม่น้อยกว่า 10,000,000 บาท คิดถึงวันฟ้องโจทก์ทั้งสองขอค่าเสียหายเพียง 120,000,000 บาท ขอให้บังคับจำเลยคืนรถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน ที่ยึดไว้ หากคืนไม่ได้ให้ใช้ราคารถบรรทุกและพ่วงบรรทุกตามราคาที่ประเมิน ได้ในวันที่ยึดหรืออายัดหรือราคาที่ได้จากการขายทอดตลาด แล้วแต่ราคาใดที่มีราคาสูงกว่าแก่โจทก์ทั้งสอง ให้จำเลยชำระเงิน 120,000,000 บาท แก่โจทก์ทั้งสอง และค่าเสียหายเดือนละ 10,000,000 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะคืนรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกหรือใช้ราคา จำเลยให้การว่า โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้อง เพราะการยึดรถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน แล้วนำออกขายทอดตลาดนั้น จำเลยดำเนินการไปตามกฎหมายที่ให้อำนาจแก่จำเลย โดยจำเลยได้ตรวจสอบรายงานและข้อมูลการทำธุรกรรมของโจทก์ทั้งสองแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าโจทก์ทั้งสองเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มาตรา 7, 15 วรรคสาม และ 65 วรรคสี่ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 มาตรา 6 และ 8 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86, 149 และ 157 อันเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3 (1) และ (5) และเป็นผู้กระทำความผิดฐานร่วมกันฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 5 และ 60 ทั้งปรากฏว่าทรัพย์สินของโจทก์ที่ 2 เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าว คณะกรรมการธุรกรรมซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 32 ได้ใช้อำนาจตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าวไว้ชั่วคราว 212 รายการ ซึ่งมีรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกคดียี้รวมอยู่ด้วย 209 คัน โจทก์ที่ 2 ไม่มีหลักฐานมาแสดงให้คณะกรรมการธุรกรรมทราบว่ารถบรรทุกและพ่วงบรรทุกรวมทั้งทรัพย์สินอื่น ๆ ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด คณะกรรมการธุรกรรมจึงต้องมีคำวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด สำหรับการดำเนินการกับทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ คณะกรรมการธุรกรรมมีอำนาจตามมาตรา 57 วรรคสอง ในกรณีที่ทรัพย์สินไม่เหมาะที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่าง

อื่น เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกัน หรือให้นำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด หรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้ เมื่อเลขาธิการให้นำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย โจทก์ทั้งสองไม่ใช่ผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ เพราะผลคดีอาญายังไม่ถึงที่สุด พนักงานอัยการได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลอาญา คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ หากศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษโจทก์ทั้งสองหรือศาลแพ่งมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน จำเลยก็มีสิทธิที่จะยึดและนำออกขายทอดตลาดได้ หากศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลอาญาหรือศาลแพ่งพิพากษาให้ยกคำร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน โจทก์ทั้งสองก็มีสิทธิได้รับการชดเชยค่าเสียหายตามมาตรา 57 วรรคสี่ ที่ระบุว่า ถ้าความปรากฏในภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตามวรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดเชยค่าเสียหายและค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนดให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจคืนทรัพย์สินได้ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่เหมาะสมได้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นมาตรการพิเศษและเป็นอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศาลไม่มีอำนาจสั่งให้ชดเชยค่าเสียหายกรณีนี้ได้ โจทก์ทั้งสองจึงไม่ใช่ผู้เสียหายที่จะใช้สิทธิทางศาลได้ การที่โจทก์ทั้งสองนำคดีมาฟ้องโดยที่ยังไม่ชัดเจนว่ารถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือไม่ ทั้งคดีอาญาและคดีแพ่งดังกล่าวยังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีของศาล จึงเป็นการนำความเสียหายที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงมาฟ้อง การที่จำเลยนำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกออกขายทอดตลาดเพื่อป้องกันไม่ให้โจทก์ทั้งสองนำไปใช้เกี่ยวกับการกระทำความผิดความอีก ขอให้ยกฟ้อง ระหว่างการพิจารณา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งสืบพยานโจทก์ทั้งสองและจำเลยแล้ววินิจฉัยว่า เมื่อยังไม่ได้ความว่าทรัพย์สินที่จำเลยนำออกขายทอดตลาดไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 57 วรรคสี่ จึงยังไม่เกิดสิทธิที่โจทก์ทั้งสองจะได้แย้งได้ และฟ้องของโจทก์ทั้งสองไม่บรรยายฟ้องว่า การใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ของจำเลยในการดำเนินการจัดการทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสองตามที่กฎหมายให้อำนาจนั้นเป็นการกระทำที่ไม่สุจริต ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือฝ่าฝืนบทกฎหมายใด และเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อต่อโจทก์ทั้งสองอย่างไร จึงไม่เป็นการละเมิดและโต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองจึงไม่มีอำนาจฟ้อง พิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลชั้นต้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 223 ทวิ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้เถียงกันฟังได้เป็นยุติว่า คดีนี้สืบเนื่องมาจากคณะกรรมการอุทธรณ์ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำเลย ได้ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมของโจทก์ทั้งสองและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า โจทก์ทั้งสองกระทำการอันเป็นความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 3 (1) และ (5) และอาจมีการโอน จำหน่าย ยักย้ายปกปิดหรือซ่อนเร้นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ต่อมาวันที่ 21 สิงหาคม 2546 คณะกรรมการธุรกรรมของจำเลยอาศัยอำนาจตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสองหลายรายการรวมทั้งรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกอีก 209 คัน ตามคำสั่งคณะกรรมการธุรกรรมเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 2 และเลขาธิการของจำเลยได้ใช้อำนาจตาม

มาตรา 57 วรรคสอง สั่งให้นำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกทั้ง 209 คัน นั้นออกขายทอดตลาด ต่อมา พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 49 สำหรับคดีอาญานั้น เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2546 พนักงานอัยการได้ฟ้องโจทก์ทั้งสองใน ข้อหาความผิดต่อพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษต่อศาลอาญา แต่ศาลอาญาพิพากษายกฟ้อง ตามสำเนาคำพิพากษาเอกสารท้ายฟ้องหมายเลข 3 โจทก์ทั้งสองจึงฟ้องจำเลยคดีนี้ในข้อหาละเมิด โดยบรรยายฟ้องว่า รถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน ของโจทก์ทั้งสองที่เลขอาธิการของจำเลยส่ง ขายทอดตลาดไปนั้นเป็นทรัพย์สินที่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ และหากเก็บรักษาไว้ก็ไม่ใช่เป็นภาระ แก่ทางราชการ หรือหากอนุญาตให้โจทก์ทั้งสองรับไปดูแลเองจะเกิดผลดีมากกว่า การขายทอดตลาด อีกทั้งรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกก็ไม่ใช่ทรัพย์สินที่เป็นของสดเสียได้ และจำเลย ก็มีอำนาจสั่งให้โจทก์ทั้งสองรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกัน ก็ได้ แต่จำเลยกลับนำทรัพย์สินดังกล่าวทั้งหมดออกขายทอดตลาดเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสองได้รับความเสียหาย เป็นการทำให้ละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง เพราะคดียังไม่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า รถบรรทุกและพ่วงบรรทุกของโจทก์ทั้งสองดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด และคดีส่วนอาญาศาลอาญาก็พิพากษายกฟ้องด้วย ขอให้บังคับจำเลยคืนรถบรรทุกและพ่วง บรรทุก 209 คัน หากคืนไม่ได้ให้ชดเชยราคาตามราคาที่ประเมินได้ในวันที่ยึดหรือตามราคาที่ไดจากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณีใดมีราคาสูงกว่ากันแก่โจทก์ทั้งสอง กับชดเชยค่าขาด ประโยชน์จากการใช้รถบรรทุกและพ่วงบรรทุกที่ถูกยึดเดือนละ 10,000,000 บาท นับตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม 2546 ถึงวันฟ้องเป็นเวลา 1 ปี เป็นเงิน 120,000,000 บาท และใช้ค่าเสียหายอีกเดือน ละ 10,000,000 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยจะคืนรถหรือชดเชยราคาดังกล่าวให้แก่ โจทก์ทั้งสอง เมื่อจำเลยให้การต่อสู้คดีแล้ว ศาลชั้นต้นเห็นว่า คดีพอวินิจฉัยได้จึงมีคำสั่งงด สืบพยานและวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายว่า โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้อง พินิจพิพากษายกฟ้อง โจทก์ ทั้งสองอุทธรณ์เป็นปัญหาข้อกฎหมายโดยตรงต่อศาลฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ แพ่ง มาตรา 223 ทวิ คดีมีปัญหาข้อกฎหมายที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองว่า โจทก์ ทั้งสองมีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า โจทก์ทั้งสองฟ้องจำเลยในข้อหาละเมิด โดยยกข้ออ้างที่อาศัย เป็นหลักแห่งข้อหาว่า จำเลยขายทอดตลาดรถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน ที่คณะกรรมการ ธุรกรรมของจำเลยมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวโดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ.2542 มาตรา 57 ซึ่งบัญญัติหลักเกณฑ์การเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่ คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดหรืออายัดไว้ในวรรคสอง ดังนี้ "ในกรณีที่ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ ประโยชน์อย่างอื่น เลขอาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมี ประกันหรือหลักประกันหรือนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของ ทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้" ส่วนการชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่ เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ถูกยึด หากภายหลังความปรากฏว่าทรัพย์สินนั้นมิใช่ทรัพย์สิน ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้น ความในวรรคสี่ของมาตรา 57 บัญญัติไว้ดังนี้ "ถ้าความปรากฏใน ภายหลังว่า ทรัพย์สินที่นำออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการตาม วรรคสอง มิใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ให้คืนทรัพย์สินนั้นพร้อมทั้งชดเชยค่าเสียหาย และค่าเสื่อมสภาพตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนด ให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ถ้าไม่อาจ คืนทรัพย์สินได้ ให้ชดเชยราคาทรัพย์สินนั้นตามราคาที่ประเมินไว้ในวันที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

หรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับคืนหรือชดเชยราคา แล้วแต่กรณี" แม้ถ้อยคำในมาตรา 57 วรรคสี่ ที่บัญญัติว่า ถ้าความปรากฏในภายหลังนั้น กฎหมายมิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าความปรากฏในภายหลังโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดก็ตาม แต่มาตรา 57 เป็นบทบัญญัติที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่คณะกรรมการธุรกรรมของจำเลยมีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นไว้ชั่วคราวตามมาตรา 48 วรรคหนึ่ง เพื่อเลขาธิการจะได้ดำเนินการส่งเรื่องให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินต่อไปตามมาตรา 49 ซึ่งหากศาลได้สวนแล้วเชื่อว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ก็ให้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา 51 วรรคหนึ่ง แต่หากศาลเห็นว่าไม่ใช่ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดก็ให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินนั้นตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง แล้วแต่กรณี ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวย่อมมีนัยแสดงให้เห็นได้อยู่ในตัวว่า คำว่า "ถ้าความปรากฏในภายหลัง" ตามมาตรา 57 วรรคสี่ นั้น ต้องเป็นกรณีที่ความปรากฏในภายหลังตามคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง ที่ว่า ทรัพย์สินตามคำร้องนั้นไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ดังนั้น หากตราใบที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดตามมาตราดังกล่าวถือว่าทรัพย์สินตาม คำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด กรณีย่อมไม่เข้าองค์ประกอบตามความในมาตรา 57 วรรคสี่ ที่จะก่อให้เกิดหนี้แก่จำเลยที่จะต้องคืนหรือชดเชยค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสอง ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขณะที่โจทก์ทั้งสองฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ ศาลยังมีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดว่า ทรัพย์สินตามคำร้องไม่เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตรา 51/1 วรรคหนึ่ง กรณีย่อมถือไม่ได้ว่าจำเลยมีหนี้ที่จะต้องคืนหรือชดเชยค่าเสียหายให้แก่โจทก์ทั้งสองตามฟ้อง จำเลยจึงยังมิได้โต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสอง อันจะเป็นเหตุให้โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องจำเลยเป็นคดีนี้ได้ ที่โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์โต้แย้งว่า เลขาธิการของจำเลยนำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุก 209 คัน ของโจทก์ทั้งสองออกขายทอดตลาดเสียทั้งหมด ทั้งที่คดีอาญาที่โจทก์ทั้งสองถูกฟ้อง ศาลอาญาพิพากษายกฟ้อง ส่วนคดีแพ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณา ศาลยังมีคำพิพากษาให้ทรัพย์สินที่ยึดตกเป็นของแผ่นดิน และก่อนขายทอดตลาดโจทก์ทั้งสองก็มีหนังสือถึงจำเลยเพื่อขอรับรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกที่ถูกยึดไปดูแลและใช้ประโยชน์ระหว่างการดำเนินคดี กับขอให้ยกเลิกการขายทอดตลาดโดยโจทก์ทั้งสองยอมวางหลักประกันค่าเสียหาย การกระทำของจำเลยจึงเป็นการจงใจไม่ให้โจทก์ทั้งสองนำทรัพย์สินไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสองแล้วนั้น เห็นว่า ในกรณีที่ทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวไม่เหมาะสมที่จะเก็บรักษาไว้ หรือหากเก็บรักษาไว้จะเป็นภาระแก่ทางราชการมากกว่าการนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นนั้น มาตรา 57 วรรคสอง บัญญัติถึงวิธีการจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้ว่า "...เลขาธิการอาจสั่งให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันหรือนำทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาดหรือนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบก็ได้" ซึ่งจะเห็นได้ว่า การที่เลขาธิการของจำเลยนำรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกทั้ง 209 คัน ของโจทก์ทั้งสองออกขายทอดตลาดในขณะที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตามคำร้องตกเป็นของแผ่นดินยังอยู่ในระหว่างการพิจารณานั้น เป็นการใช้ดุลพินิจตามอำนาจหน้าที่ของเลขาธิการของจำเลยเกี่ยวกับการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึดไว้ชั่วคราวตามกระบวนการ

และขั้นตอนของกฎหมายที่มาตรา 48 และมาตรา 57 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 บัญญัติให้อำนาจกระทำได้อีกทั้งเป็นการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่คณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งให้ยึดไว้ชั่วคราวในระหว่างที่คดีร้องขอให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินอยู่ในระหว่างการพิจารณา ดังนั้น การดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเช่นว่านี้ จึงมิใช่เป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ทั้งสองเช่นกัน ส่วนที่โจทก์ทั้งสองอุทธรณ์โต้แย้งว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 มีเจตนารมณ์ในการเยียวยาเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้มีส่วนได้เสียในเบื้องต้นมิให้ได้รับผลกระทบจนยากจะเยียวยาได้ มาตรา 57 วรรคสอง จึงให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทรัพย์สินนั้นไปดูแลและใช้ประโยชน์โดยมีประกันหรือหลักประกันก็ได้ มิใช่รอผลเยียวยาตามมาตรา 57 วรรคสี่ แต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น การที่เลขาธิการของจำเลยรับเร่ร่อนนำทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสองออกขายทอดตลาดย่อมเป็นการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน วิธีการและเจตนารมณ์ของกฎหมาย และเป็นการใช้อำนาจโดยไม่สุจริตกลั่นแกล้งโจทก์ทั้งสองให้ได้รับความเสียหาย เป็นการกระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสอง ทำให้โจทก์ทั้งสองมีอำนาจฟ้องจำเลยนั้น เห็นว่า อุทธรณ์ข้อนี้ของโจทก์ทั้งสองที่กล่าวอ้างว่าเลขาธิการของจำเลยใช้อำนาจโดยไม่สุจริตรับเร่ร่อนนำทรัพย์สินของโจทก์ทั้งสองออกขายทอดตลาดอันเป็นการกลั่นแกล้งโจทก์ทั้งสองให้ได้รับความเสียหายดังกล่าว นั้น เป็นการยกข้อเท็จจริงที่โจทก์ทั้งสองมิได้กล่าวบรรยายฟ้องไว้โดยชัดแจ้ง จึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคหนึ่ง ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัยให้ และเมื่อวินิจฉัยดังนี้ จึงไม่จำต้องวินิจฉัยในประเด็นตามอุทธรณ์ข้อต่อมาที่ว่า โจทก์ทั้งสองอยู่ในบังคับที่จะต้องฟ้องเรียกค่าขาดประโยชน์จากรถบรรทุกและพ่วงบรรทุกในกำหนดอายุความละเมิดอีกต่อไป ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้องและพิพากษายกฟ้องมานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผลอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งสองทุกข้อฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นศาลฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

วีระวัฒน์ ปวรจารย์ · นพวรรณ อินทร์ทรัพย์ · ซาลี ทัทพลวิมล

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/9783/2553>